
ПОСТАНОВЛЕНИЕ

21.11.2024

Яңа Авыл авылы

КАРАР

№ 18

Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегендә жирләү һәм күмү эше турында

«Күмү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль законнары, «Үлгәннәрне күмү буенча хезмәт күрсәтүләр алуға гражданның хокуклары гарантияләре турында» Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указы, «Күмү һәм күмү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары хакында» 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Башкарма комитеты карар бирә:

1. Бирелгәннәрне расларга:

«Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә жирләү һәм күмү эше турында нигезләмә;

жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр сыйфатына карата таләпләр;

жирләү буенча хезмәтләр күрсәтү максатларында кулланыла торган документларның рәвешләре.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә веб-адрес буенча Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының веб-адрес буенча портал составында Әгерже муниципаль районының рәсми сайтына урнаштырырга: <https://agryz.tatarstan.ru>, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында урнаштырырга.

3. «Яңа Бәзәкә авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр оештыру турындагы нигезләмәне һәм күмү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен раслау хакында» Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге Башкарма комитетының 2013 елның 28 октябрдәге 16 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

4. Өлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.
5. Өлеге карарның үтәләшен тикшереп торуны үз өстемдә калдырам.

Яңа Бәзәкә авыл жирлеге
Башкарма комитеты җитәкчесе

М.С. Салихов

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегенә Башкарма комитетының 2024 елның 21 ноябрәндәге 18 номерлы карары белән расланды

«Яңа Бәзәкә авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегендә җирләү һәм күмү эшене турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегендә (алга таба - Нигезләмә) күмү һәм күмү эшене турындагы нигезләмә «Җирләү һәм күмү эшене турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы (алга таба - 8-ФЗ номерлы Федераль закон), «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, «Үлгән җирләү буенча хезмәт күрсәтүләргә гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы, «Җирләү һәм күмү эшене турында» Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы карары, Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегенә һәм Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы территориясендә җирләү тәртибен җайга сала.

1.2. Әлегә Нигезләмә максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры өскә таба һәм аска таба сузылган линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабайлар, әбиләр һәм оныклар), шулай ук тулысынча һәм тулы булмаган (әтиләре яисә әниләре уртақ булган) абый-әнеләр һәм апа-сеңелләр, уллыкка алынган, уллыкка алучылар;

дин зираты - үлгән яисә үлгән кешеләрне (алга таба - үлгән) җирләү өчен билгеләнгән зират (жәмәгать зираты участогы), тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган зират (каберлек);

жәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрби хезмәткәрләргә һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданны күмү өчен билгеләнгән жәмәгать зираты участогы;

җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлегенә - җирләү эшене мәсьәләләргә буенча махсулаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр исемлегенә, җирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәмин итү максатларында түләүсез нигездә күрсәтелә;

күмү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематориянең күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - мәет калдыкларын яки үлгән, җирләнгән продукцияне һәм күмүдә катнашучыларны катафаль транспортта йөртү;

зират - үлгәннәрнең мәетләрен һәм мәетләрен күмү өчен билгеләнгән җирләү объекты;

буш күмүләр өчен ябык зират - яңа урыннар булдыру өчен тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры - аның ахырында күмелгән гәүдәне минеральләштерү тәмамлана һәм тугандаш кабергә икенче күмү рөхсәт ителә торган вакыт;

колумбарий - бина, аның өлеше яисә көл яисә көл белән чүп савытлары күмү өчен билгеләнгән корылма;

кремация - үлгән кешенең калдыкларын утка тапшыру;

күмү урыны - үлгәннәрнең мәетләрен яисә мәетләрен күмү өчен билгеләнгән күмү объекты пространствоһының бер өлеше;

жирләү урыны - һәлак булганнарның мәетләрен күмү буенча йола гамәлләрен үткәргү өчен билгеләнгән, эхлак, санитария һәм экология таләпләре нигезендә махсус оештырылган мәет, көл һәм көл салынган чүп савытлары пространствоһының бер өлеше;

минерализация - жирләнгән жисемнең аерым химик элементларга һәм гади химик кушылмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбарийдан башка жирдә жирләү өчен кишәрлектә, склепта, башка ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгән кешенең мәетен табутта яки аннан башка күмү өчен билгеләнгән урын яисә көлле урна;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линия корылмасы;

намогик корылма - үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган мемориаль мәгълүматны үз эченә алган архитектура-скульптур корылма (кабер ташлары);

жәмәгать зираты - үлгән кешеләрне күмү өчен, аларның ихтыяр белдерүләрен исәпкә алып яки күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча урыннар каралган зират;

жирләү билгеләнешендәге объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы,

яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объект, территория яисә участок (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

ялгыз күмү урыны - үлгән кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене күмү өчен бирелә торган жирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

күмү - Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә, жирне, утны яисә суны бирү юлы белән, горөф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгән гәүдәне, калдыкларны, көлне күмү буенча йола гамәлләре;

жирләү - үлгән туганнарын элек күмгән урында үлгән кешене билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында жирләү;

туганнар - туганлыкта торучы якин туганнардан тыш, барлык башка затлар; туганлык урыны - үлгән кешенең туганы (һәм) элек күмелгән күмү объекты территориясендә кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематория һәм торақ (селитеб) яисә сәнәгать төзелеше арасында функциональ-территориаль зона;

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан оештырыла торган, жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең

гарантиялэнгән исемлеген түләүсез нигездә күрсәтә торган оешма;

күмү турында таныклык - күмү турында белешмәләр булган һәм күмү урыны өчен җаваплы зат булган һәм аны алга таба күмү урынын файдалану хокукын раслый торган документ;

эксгумация - суд-медицина яки криминалистик экспертиза өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәетен алу яки күчереп күмү өчен.

2. Мәет күмү гарантияләре

2.1. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган үлгән затның яисә вафат булган затның якын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә, никахны күмү буенча хезмәтләр исемлегенә түбәндәге бушлай нигезендә күрсәтү гарантияләнә:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү;
- 4) күмү (урнаны алга таба көл белән бирү белән кремация).

2.2. Ир яисә хатын, якын туганнары, башка туганнары яки үлгән законлы вәкил булмаганда яисә алар күмү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук, үлгән кешеләрнең шәхесе ачыкланмаган очракта, күмү буенча хезмәтләр түбәндәгеләрне

үз эченә ала:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) тән нурланышы;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратта (крематорийда) йөрткәндә;
- 5) күмү.

Йортта, урамда яисә башка урында вафат булучыны, шәхесенә эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, күмү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе билгеләнгәннән соң өч тәүлек эчендә утыртыла.

Шәхес Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү күрсәтелгән органнарның мондый очракларда билгеле бер җәмәгать зиратлары участкаларында жиргә бирү юлы белән жирләү мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Мәет үлгән кешене жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга жирләү буенча хезмәт күрсәтүләренә гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күләмендәге социаль пособие түләнә.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, Россия Федерациясенә Татарстан Республикасы буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлегенә, Татарстан Республикасының Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештереп, Татарстан Республикасы Әгерҗе

муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2.5 Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Башкарма комитетының карары белән расланган жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләргә туры килергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге территориясендә жирләү эшен оештыру

3.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегендә жирләү эшен оештыру Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан башкарыла.

Бу чакта Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәсенә Күмү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләренә бер өлешен (аерым вәкаләтләрен) бирү рәхсәт ителә.

3.2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге территориясендә түләүсез күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеген жирләү мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт (алга таба – махсулаштырылган хезмәт) күрсәтә .

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсулаштырылган хезмәт үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлегенең муниципаль хокукый актларына һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таянып эш итә.

3.4. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге территориясендә махсулаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру элегә Нигезләмә һәм күмү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Жирләү эшен финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге норматив хокукый актлары нигезендә Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. Файдаланыла торган мөлкәткә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү

жирләү һәм жирләү эшен оештыру өлкәсендә, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм жирләү урыннарын
карап тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтләр

4.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләрне һәм жирләү урыннарын карап
тотуны оештыру өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләрненә түбәндәгеләр керә:

1) күмү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру

һәм Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендә жирләү эше;

2) Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендә жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча Россия
Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан
Республикасы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге муниципаль хокукый актлары таләпләренен
үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

3) махсулаштырылган хезмәт тарафыннан түләүсез нигездә күмү буенча
хезмәтләрненә гарантияләнган исемлеген күрсәтүне, шул исәптән күмү буенча
хезмәтләрненә гарантияләнган исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрненә
сыйфатына карата таләпләрненә үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

4) жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф
сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча Татарстан Республикасы
Әгерҗе муниципаль районы Яңа Бәзәкә авыл жирлеге башкарма хакимиятенен
республика органнары һәм жирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлек;

5) түләүсез нигездә жирләү буенча хезмәтләрненә гарантияләнган исемлеге
нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясен билгеләү һәм Россия Федерациясе
Пенсия һәм социаль иминиятләштерү Фондының Татарстан Республикасы буенча
бүлегенә, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән
киләштерү;

6) жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актларны
үз компетенциясенә чикләрендә эшләү һәм кабул итү;

7) жирләү буенча хезмәтләрненә гарантияләнган исемлеген күрсәтү
кысаларында эшләр башкаруга юридик затларның һәм индивидуаль эшкүарларның
махсулаштырылган хезмәт белән төзелгән контрактларның (шартнамәләрненә)
үтәлешен тикшереп торуну;

8) Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендәгә жәмәгать зиратлары территориясендә башкарылган
барлык күмүләрне исәпкә алуны алып баруну, шул исәптән күмүләрне теркәү китабын
алып баруну юлы белән;

9) жәмәгать зиратларында күмү зоналарын билгеләү һәм күмү (өстәмә күмү)
өчен урыннар бирү;

10) үлгән кешене жирләү өчен зиратлар территорияләрендә түләүсез бирелә
торган жир кишәрлеге күләмен билгеләү;

11) Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл
жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында карарлар кабул

итү;

12) яңа зиратлар төзү, гамәлдәге жәмәгать зиратларын киңәйтү, күчерү, ябу чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм максатчан билгеләнеш буенча жирләү билгеләнешендәге башка объектлардан файдалануны тикшереп тору;

14) жирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;

15) Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яна Бәзәкә авыл жирлегә территориясендә жирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткәрү;

16) жирләү эше мәсьәләләре буенча попечительлек (күзәтү) советлары төзү (аларны булдыру тәртибен һәм вәкаләтләр билгеләп);

17) жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча гражданнарға консультация бирү һәм килүчеләрне кабул итүне алып бару;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсушлаштырылган хезмәт түләүсез күмү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтүне, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5. Күмү урыннары

5.1. Жирләү урыннары булып үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын), үлгәннәрнең көле салынган савытларны күмү өчен этика, санитария һәм экология таләпләренә туры китереп бирелгән жир кишәрлекләре һәм аларда төзелә торган зиратлар тора.

шулай ук үлгәннәрне жирләү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Жирләү урыннарын булдыру турындагы карар гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук гамәлдәге күмү урыннары сүтелергә тиеш түгел һәм даими су басу, шуышу куркынычы булганда, жир тетрәүләрдән һәм башка табигый бәла-казалардан соң, хәрби жирләүләрдән тыш, вәкаләтле орган карары белән генә күчерелергә мөмкин.

5.4. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яна Бәзәкә авыл жирлегә территориясендәге жәмәгать зиратлары ачык, иркен күмү өчен ябык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территориясендәге жирләү урыннары:

1) ялгызлар;

2) тугандаш;

3) дин тотучылар;

4) мактаулы;

5) хәрбиләр.

5.6. Татарстан Республикасы Әгерже муниципаль районының Яна Бәзәкә авыл жирлегенә жәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү (хәрби кишәрлекләр), бер диндә үлгәннәрне мактаулы жирләү һәм күмү өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар), шулай ук колумбарийлар каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби кишәрлекләрендә жирләү өчен үлгән кешенең 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә каравын раслаучы документлар тапшырыла.

5.7. Күмү зонасы кварталларга һәм участокларга бүленә.

5.8. Үлгән кешенең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр төзөгәндә кабер тирәнлеген жирле шартларга (грунт характерына һәм грунт суларының тору дәрәжәсенә) карап билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта кабер озынлыгы ким булмаса тиеш

2 метр, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метрдан да ким түгел. Барлык очрақларда да кабер төбенең өслеге грунт сулары торышы дәрәжәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратының билгеләнгән планировкасына туры китереп бирелә. Күмү урыннары арасындагы өзеклекләрнең киңлеге 0,5 метрдан ким була алмый.

5.10. Койма урнаштырганда, аның үлчәмнәре күмү өчен бүлеп бирелгән участокның норматив үлчәмнәренә туры килергә тиеш. Киртәнең биеклегенә 1,5 метрдан артмаса тиеш. Кабер өстенә куелган корылмаларның биеклегеннән артмаса тиеш

2,5 метр.

5.11. Зиратның билгеләнгән планировкасын бозып, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл кырыйларында һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә Күмү урыннарын төзү рөхсәт ителми.

6. Ялгыз күмүләр

6.1. Бер кеше күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенә территориясендә ялгыз күмү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенә күләме 5 кв .м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

6.3. Ялгыз жирләү өчен урын бирү турындагы гариза вафат булган кешенең ире (хатыны), якин туганнары, бүтән туганнары яисә законлы вәкилләре тарафыннан, ә андыйлар булмаганда вафат булган кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар (алга таба – мөрәҗәгать итүче) тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

6.4. Бер кеше күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

2) берүзе күмү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәҗәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәҗәгать иткән очрақта, мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

4) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны

күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вакытларда билгеләнмәгән үлгән кешене жирләүгә Эчке эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

6.5. Бер кеше күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) юкка чыгарыла торган зират күмү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дәрәжә булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынбарлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра.

6.6. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ялгыз күмү өчен урын бирүдән дәлилленгән баш тартуны рәсмиләштерә.

6.7. Бер кеше күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мөрәжәгать итүче белән бергә күмү урынының жир кишәрлеген бүлеп бирү максатларында зиратны тикшерә;

ялгыз жирләү өчен урын бирү турында карарны рәсмиләштерә;

күмү урынын теркәүне күмүләргә теркәү кенәгәсендә гамәлгә ашыра.

6.8. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

6.9. Ялгыз күмү өчен урын бирү яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсэн кәгазь чыганактагы документ рәвешендә бирелә.

7. Тугандаш күмүләр

7.1. Кардәшләргә күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнарны күмү урыннары ир белән хатынны, якин туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенә территориясендә туганнарны күмү өчен түләүсез бирелә торган жир кишәрлегенә күләме 5 кв.м (2,5 м x 5 м) тәшкил итә.

7.4. Туганнарны күмү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

7.5. Туганнарны күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

2) туганнарча жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) үлем турында таныклык күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

4) кремация турындагы белешмәнең күчermәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, тугандаш күмү өчен урын бирү турында яисә тугандаш күмү өчен урын бирүдән баш тарту турында Карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

8. Мактаулы жирләүләр

8.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы алдында аерым казанышлары булган мәетләргә күмү өчен мактаулы жирләү өчен участкалар (зоналар) булдырылырга мөмкин.

8.2. Мактаулы жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Мактаулы жирләү урыннарында түбәндәге категория гражданның жирләү гәмәлгә ашырыла:

1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;

2) Социалистик Хезмәт Геройлары;

3) Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;

4) I, II һәм III дәрәжә Дан орденнары белән бүләкләнүчеләр, Дан орденының тулы кавалерлары;

5) I, II һәм III дәрәжә Хезмәт Даны орденнары белән бүләкләнүчеләр, Хезмәт Даны орденының тулы кавалерлары;

6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;

7) Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Мактаулы гражданның (Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегендә туганнар);

8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге үсешенә өлеш керткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар житәкчеләре.

8.4. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлеге территориясендә мактаулы күмү өчен бушлай бирелә торган жир

кишәрлегенә күләме 5 кв.м (2,5 м х 2 м) тәшкил итә.

8.5. Мактаулы жирләү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

8.6. Мактаулы жирләү урыны бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

2) мактаулы жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) вафат булуының Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районы алдындагы казанышларын раслаучы документлар (хезмәт кенәгәләренең (булган очракта) яисә хезмәт (хезмәт) эшчәнлеген раслаучы башка документларның күчермәләре, таныкларчылар һәм бүләкләрнең төп нөсхәләре) (;

4) үлем турында таныкларчы күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

5) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

б) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында Карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

9. Хәрбиләр каберлекләре

9.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенә жәмәгать зиратлары территориясендә хәрбиләрне күмү өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) (хәрби кишәрлекләр) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгәннәрне хәрби участкаларда жирләү үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә иренен, якин туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алып рәхсәт ителә.

9.4. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенә территориясендә хәрбиләр күмү өчен түләүсез бирелә торган жир кишәрлегенә күләме 5 кв.м (2,5 м х 2 м) тәшкил итә.

9.5. Хәрби жирләү өчен урын бирү турында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә бирелә.

9.6. Хәрби жирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе

(чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

2) хәрби жирләү урыны бирү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ;

3) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

4) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

5) вафат булучының жәмәгать зиратының хәрби кишәрлегендә базга күмелергә мөмкин затлар категориясенә керүен раслаучы документлар.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында Карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

10. Жирләү

10.1. Булган кабергә күмү буш урын булганда санитария нормаларын үтәп башкарыла. Күмгәндә табутлар арасындагы ара (табут белән урна арасында, урна белән урна арасында) вертикаль һәм горизонталь буенча 0,5 м дан ким булмаска тиеш, һәм ул жир катламы белән тутырыла. Табутларның өске катламыннан алып жир өслегенә кадәр жир катламының калыңлыгы 1 метрдан да ким булмаска тиеш.

10.2. Жирләү бары тик минеральләшү чоры узгач кына башкарыла, әмма соңгы жирләү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң көл салынган урнаны күмү соңгы күмү вакытыннан узган вакытка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегенә территориясендәге зиратларда туганнарны, мактаулы, хәрбиләрне жирләү урынында жирләүгә рөхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

10.4. Өстәмә жирләүгә рөхсәт бирү турында гаризаны мөрәжәгать итүче турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшыра.

10.5. Өстәмә күмүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгәсендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләренәң булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

3) жирләүгә рөхсәт бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсе кушып) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ;

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ;

б) кремация турындагы белешмәнең күчermәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

7) үлгән кешенең күмү урыны исеменә теркәлгән зат белән (яисә тиешле жирләү урынында күмелгән зат белән) туганлык бәйләнешен раслаучы документлар йә үлгән кешене күмүгә аның язма ризалыгын раслаучы документлар;

8) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны исеменә теркәлгән зат үлгән очракта,

өстәмә жирләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага шулай ук:

1) вафат булган кеше исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык (жирләү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгәсендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләренең булуын билгели);

2) жирләү урыны исеменә теркәлгән затның үлү турында таныклығы күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

3) кремация турындагы белешмәнең күчermәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән).

10.6. Жирләүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) кирәкле жирләү урынында әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз жирләү күләменнән чыгып, табут белән күмү өчен буш урын булмай;

2) юкка чыгарыла торган зират күмү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

4) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрес булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

5) минеральләшү чоры тәмамланмаган, тузан салынган урнаны кабергә күмүдән тыш (табутны табутка күмгәндә);

б) үлгән кешене күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык булмаганда) күмүләргә теркәү кенәгәсендә үлгән кеше исеменә күмү урынын теркәү турында белешмәләренең булмавы.

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бирү турында яисә жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында Карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Үлгән кешенең калдыкларын (көлен) чыгару алга таба күмү өчен

11.1. Күмелгән кешенең калдыкларын яңадан базга күмү өчен эксгумацияләү санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

11.2. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегә территориясендә урнашкан зиратта жирләнгән үлгән кешенең мәетен (көлен) алуға рөхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

11.3. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирү турында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан кәгазьдә, турыдан-туры вәкаләтле органға мөрәжәгать иткәндә тапшырыла.

11.4. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта вәкаләтле орган күмү урынын теркәү кенәгәсендә исеменә теркәлгән зат турында белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алға таба күмү өчен алу турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать итсә.;

4) үлем турында таныклык күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

5) ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән, үле бала туган очракта үле бала тууны дәүләт теркәвенә алу фактын раслый торган документ;

б) кремация турындагы белешмәнең күчермәсе – көл салынган урнаны күмгәндә

(чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

7) мәрхүмнең алынган калдыкларын (көлен) янадан күмү урыны булуын раслый торган документ;

8) тиешле базга күмелгән вафат булган кеше белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар яисә әлегә документларның нотариаль таныкланган күчермәләре;

9) мөрәжәгать итүченең шәхси белешмәләрен эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

3) жирләүләренә теркәү кенәгәсендә вафат булган кешенең исеменә жирләү урынын теркәү турында белешмәләрнең булмавы (жирләү турында таныклык булмаганда).

11.6. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирүдән дәлилләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

үлгән кешенең жәсәден (көлен) алуға рәхсәт рәсмиләштерә;

күмүләренә теркәү кенәгәсенә янадан күмү турында тиешле язманы кертә (бер үк вакытта үлгән кешенең калдыклары (көле) алынган жирләү урынында күмү

турындагы язманы гамәлдән чыгара).

үлгән кешенең калдыкларын (көлен) чыгару буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирү турында яисә үлгән кешенең калдыкларын (көлен) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

11.10. Үлгән кешенең жәсәден (көлен) чыгару эшләре санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Үлгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару турында акт төзелә, анда үлгән кешенең калдыкларын (туфрагын) чыгару буенча эшләрнең башлану һәм тәмамлану урыны, датасы һәм вақыты, күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы – булган очракта) күрсәтелә.

Үлгән кешенең жәсәден (көлен) алу турындагы актның беренче нөсхәсе Вәкаләтле органда саклана, актның икенче нөсхәсе күмү урыны теркәлгән затка кул куеп тапшырыла.

11.11. Күмү урынында бер генә үлгән кешенең калдыклары (көле) күмелгән очракта, күмү турында таныклык алына.

12. Күмү урыннарын теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл жирлегә территориясендәге жәмәгать зираты территориясендә ясалган һәр жирләү вәкаләтле орган тарафыннан жирләүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Жирләү урынын яңадан теркәү жирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм мөрәжәгать итү характерында була.

Күмү урыннарын яңадан теркәү өчен түләү алынмый.

12.3. Жирләү урынын яңадан теркәү турында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә бирелә.

12.4. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (махсушлаштырылган хезмәт тарафыннан күмү турында таныклык булмаган очракта, күмү урынын теркәгән зат турында күмүләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләрнең булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

3) жирләү урынын яңадан теркәү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

4) күмү урынын исеменә яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган затның

шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

5) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, шулай ук күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат вәкиленең шәхесен таныклай торган документның күчермәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

б) жирләү урыны исеменә теркәлгән затның үлү турында таныклығы яисә аның нотариаль таныкланган күчермәсе (жирләү урыны теркәлгән зат үлгән очракта);

7) жирләү урыны исеменә теркәлгән затның күмү урыны яңадан теркәлгән зат белән йә тиешле жирләү урынында күмелгән зат белән туганлык бәйләнешен раслаучы документлар яисә әлегә документларның нотариаль таныкланган күчермәләре.

12.5. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дәрәжә булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

3) күмү урынын яңадан теркәү гамәлгә ашырыла торган зат гариза биргән очракта (күмү турында таныклык булмаганда) күмү урынын теркәү кенәгәсендә вафат булган кеше исеменә теркәү турында белешмәләренең булмавы.

12.6. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, күмү урынын яңадан теркәүдән дәлилленгән баш тартуны рәсмиләштерә.

12.7. Жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта вәкаләтле орган:

жирләү урынын яңадан теркәү турында карарны рәсмиләштерә;

күмүләргә теркәү кенәгәсенә тиешле язма кертә.

12.8. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы яисә жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

12.9. Жирләү урынын яңадан теркәү яки күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

12.10. Жирләү урыны исеменә яңадан теркәлгән затка вәкаләтле орган тарафыннан жирләү турында таныклык бирелә.

13. Жирләү турында таныклыклар рәсмиләштерү

13.1. Күмү көнендә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле күмү турында таныклык төзелә һәм бирелә.

13.2. Күмүләр турында таныклыкларны, шул исәптән әлегә Нигезләмә кабул ителгәнчә башкарылганнарын да, рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Жирләү турында таныклыкта:

территориясендә күмү урыны булдырылган жәмәгать зираты исеме;
 зиратның урнашу урыны (адресы) ;
 жирләү төре (ялгыз, кардәшлек, дин, мактаулы, хәрби);
 күмү күләме;
 күмү урыны зиратта (квартал номеры һәм күмү участогы);
 жирләү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме
 (соңгысы – булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнче жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә тапшырыла.

13.5. Жирләү турында таныклык рәсмиләштерү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхәсен кушып);

2) жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турында гариза белән мөрәжәгать итүченең вәкиле, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән) мөрәжәгать иткән очракта, мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ;

3) тиешле базда күмелгән вафат булугыга карата үлем турында таныклык күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

4) көле салынган урна тиешле жирләү урынына күмелгән үлгән кешегә карата кремация турында белешмә күчermәсе (чагыштыру өчен Төп нөсхә кушымтасы белән);

5) тиешле базга күмелгән вафат булган кеше белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчermәләре.

Күмүләрне теркәү кенәгәсендә исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләр булганда, бу затка күмү турында таныклык әлеге пунктның 3-5 пунктчаларында күрсәтелгән документларны тапшырмыйча тугырыла.

13.6. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигез булып:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яисә дөрөс булмаган мәгълүмат булу, бу аларның чынлыгына объектив рәвештә инануны кыенлаштыра;

3) элек кирәкле жирләү урынына күмү турында таныклыкны башка затка бирү;

4) күмүләрне теркәү кенәгәсендә башкарылган күмү турында белешмәләрнең булмавы.

13.7. Күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән дәлилленгән баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүне һәм бирүне гамәлгә ашыра.

13.9. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар вәкаләтле орган тарафыннан мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазьдәге документ рәвешендә бирелә.

14. Зиратларны тоту һәм карап тоту кагыйдәләре

14.1. Жәмәгать зиратларын карап тоту «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән конкурс процедуралары нигезендә контрактлар (шартнамәләр) төзү юлы белән вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать зиратларын карап тоту буенча подряд эшләренә агымдагы ремонт, жирләү билгеләнешендәге объектларны капитал ремонтлау, жирләү бюджет акчалары хисабыннан башкарылган очракта дәүләт саклавындагы каберлекләргә һәм һәйкәлләргә карап тоту, зират территориясен жыештыру һәм чүп-чарны чыгару керә.;

14.2. Жирләү өчен җаваплы гражданның күмү урыннары территорияләрен чиста һәм тәртиптә тотарга, билгеләнгән урыннарда чүп-чар җыярга, күмү участкаларында тере киртәләргә һәм чөчәк утыртмаларын карап торырга, кабер өстенә куелган корымаларны (коймаларны) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын төзәтергә, һәйкәлләргә һәм коймаларны урнаштырырга, яңадан эшләргә һәм төшерергә бурычлы.

14.3. Жирләү билгеләнешендәге объектлар территориясендә табутларны (үлгәннәрнең гәүдәләрен) ташу һәм күчерү өчен катафалка-арба, катафалка-чана, катафалка-носилка, э урналарны күчерү өчен катафалка - носилка булырга тиеш.

14.4. Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Үлгәннәрне жирләү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зиратлары территориясендә килүчеләр тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зиратлары территориясендә килүчеләргә тыела:

1) һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә жирләү билгеләнешендәге объектларга сәяси, идеологик, раса, милли яки дини нәфрәт, яисә дошманлык мотивлары буенча Йә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яки дошманлык мотивлары буенча тиешле эчтәлекле язмалар яисә рәсемнәр ясарга;

2) жәмәгать зираты территориясен чүпләргә;

3) агачларны һәм куакларны кисәргә;

4) этләргә йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кошлар тотарга;

5) учаклар кабызырга;

6) ком, балчык чыгарырга, чирәм кисәргә;

7) яшел утыртмаларны сындырырга;

- 8) спиртлы эчемлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә;
  - 9) туфракны казырга, төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдырырга;
  - 10) бу максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда чүп-чар, демонтаж ителгән иске кабер корылмалары (кабер ташлары), коймалар жыйрга;
  - 11) үз белдегәң белән кабер казырга һәм жирләргә;
  - 12) зират ябылганнан соң аның территориясендә булырга.
- 14.7. Зиратларга массакуләм йөрү белән бәйлә бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан махсус эш һәм зиратларга бару режимнары кертеләргә мөмкин.

15. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыруга бәйлә рәвештә барлыкка килә торган бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Күмү эше өлкәсендәге законнары бозган өчен җаваплылык

Жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегә башкарма комитетының 2024 елның 21 ноябрәндәгә 18 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә кушымта

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегә территориясендә урнашкан зиратлар исемлегә

№ п/п	Жәмәгать зираты исеме	Жәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)
1	Яңа Авыл авылы зираты	Татарстан Республикасы (Татарстан), Әгерҗе муниципаль районы, Яңа Бәзәкә авыл җирлегә
2	Яңа Бәзәкә авылы зираты	Татарстан Республикасы (Татарстан), Әгерҗе муниципаль районы, Яңа Бәзәкә авыл җирлегә
3	Варкләд-Аул поселогы зираты	Татарстан Республикасы (Татарстан), Әгерҗе муниципаль районы, Яңа Бәзәкә авыл җирлегә
4	Вольный Труд поселогы зираты	Татарстан Республикасы (Татарстан), Әгерҗе муниципаль районы, Яңа Бәзәкә авыл җирлегә

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлегә башкарма комитетының 2024 елның 21 ноябрәндәгә 18 номерлы карары белән расланган

Мәет җирләү буенча хезмәт күрсәтүләренң гарантияләнгән исемлегә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләренң сыйфатына таләпләр, ир яисә хатын, яқын туганнарға, башка туганнарға, үлгән кешенә күмү бурычын үз өстенә алган законлы вәкилгә яисә башка затка

№ п/п	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр атамасы	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлегә нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләренң сыйфатына карата таләпләр
1	Мәет күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем таныклығын рәсмиләштерү
2	Мәет җирләү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасын бирү һәм китерү (төяү-бушату эшләрен дә кертеп, үлгән кешенә гәүдә (калдыклары) урнашкан урынга турыдан-туры күчү (алга таба - үлгән): 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан ясалган агач табут; 2) күмү өчен кирәкле башка предметлар: жәймә - 80 x 200 зурлығындагы 1 данә; мендәр - 40 x 40 см зурлығындагы 1 данә; 3) ритуаль теркәү билгесен җирләү. 2. Табутны, күмү өчен кирәкле башка предметларның күренеп тора торган кимчелекләре (тишек, бәке, киселешләре) булмаска тиеш
3	Зиратта (крематорийда) үлгән кешенә гәүдәсен (калдыкларын) күчерү	1. Үлгән табутның күләме һәм аны махсулаштырылган транспорт чарасы стоянкасына кадәр күчерү катафалка-тележкаларда, носилка-катафалкаларда, чаналарда башкарыла. (ел фасылларына карап). 2. Күмү урынына вафат булган табутны күчереп күмү (кремация) махсулаштырылган транспорт

		<p>чарасы тарафыннан башкарыла.</p> <p>Азык-төлөк чималын һәм азык-төлөк продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгәннәр белән табут өчен башка төр транспорттан файдалану рөхсәт ителә.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны күчереп йөрткәндә йөртүче тизлек режимын сакларга, кискен тормозлардан качарга тиеш.</p> <p>Табутны транспортлау вакытында зыян күрергә тиеш түгел.</p> <p>3. Күмү урынына кадәр үлгәннәр белән табутны (кремация) алмаштыру катафалка-тележкаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (ел фасылларына карап) гамәлгә ашырыла.</p> <p>4. Үлгән транспорт белән табутны күчөргәннән һәм күмгәннән соң, кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чараларын жыештырырга һәм эшкәртүгә мәжбүри рәвештә дучар ителергә тиеш</p>
4	Күмү (кремация, аннан соң көл салынган урна бирү)	<p>1. Күмү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны күмү өчен кабер (көл салынган урна) булуы тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Каберне күмү өчен казу кулдан яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табутны күмгәндә кабер озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метр, жир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара – 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми.</p> <p>5. Күмү (көл салынган урнаны күмү)буенча комплекслы хезмәтләр күрсәтү:</p> <p>1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә);</p> <p>2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү;</p> <p>3) кабер өстенә калкулык ясап кабер салу;</p> <p>4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме,</p>

		<p>атасының исеме (соңгысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондый мәғълүмат булганда), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую.</p> <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик җиргә генә башкарыла.</p> <p>7. Җирләгәндә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) күрше җирләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләрнең (кертәләрнең, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы
--	--	---

Татарстан Республикасы Әгерҗе муниципаль районының Яңа Бәзәкә авыл җирлеге башкарма комитетының 2024 елның 21 ноябрәндәге 18 номерлы карары белән расланган

Үлгән кешенең тормыш иптәше, якин туганнары, бүтән туганнары йә законлы вәкиле булмаганда яисә алар тарафыннан җирләү мөмкин булмаганда, шулай ук җирләүне башкару бурычын үз өстенә алган башка затлар һәм шәхесе билгеләнмәгән вафат булганнар булмаганда җирләү буенча хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләренең сыйфатына таләпләр

№ п/п	Җирләү буенча хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәт исеме	Җирләү буенча хезмәтләренең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләренең сыйфатына таләпләр
1	Җирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Тәннең киеме	Үлгән кешенең киеме махсус киём һәм аяк киёмәннән тора
3	Каберне һәм күмү өчен кирәкле башка әйберләрне бирү һәм китерү	<p>1. Транспорт чарасы белән бирү һәм илтәп җиткерү (төяү-бушату эшләрен һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба-үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары) урнашкан урынга кадәр күчәрүне дә кертеп):</p> <p>1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут;</p> <p>2) күмү өчен кирәкле башка әйберләрне: япма-80 х 200 үлчәмле 1 данә; мендәр – 40 х 40 см зурлыктагы 1 әйбер, аяк киеме;</p> <p>3) җирләү ритуаль теркәү билгесен.</p> <p>2. Табут тышлыгында, күмү өчен кирәкле башка әйберләрдә, үлгәннәрне киендерү өчен кирәкле киёмнәрдә күренеп торган Кимчелекләр (тишекләр, тишекләр, кисемнәр)булмаска тиеш.</p>
4	Үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратка (крематорийга)ташу	1. Үлгән кеше белән табутны алып чыгу һәм аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчәрү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда,

		<p>катафалка-чаналарда башкарыла. (ел фасылына карап).</p> <p>2. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына ташу махсус транспорт чарасы белән башкарыла. Азык-төлөк чималын һәм азык-төлөк продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрөн куллану рөхсәт ителә. Үлгән кеше белән табутны транспортировкалаганда машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаулардан качарга тиеш. Транспортлау вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Үлгән кеше белән табутны күмү (кремация) урынына кадәр күчөрү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгән кеше белән табутны күчөрөп йөрткәннән һәм күмгәннән соң транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекцияләү чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
5	Күмү (кремация, аннан соң көл салынган урна бирү)	<p>1. Күмү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны күмү өчен кабер (көл салынган урна) булуы тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Каберне күмү өчен казу кулдан яки механик ысул белән башкарыла. Табутны күмгәндә кабер озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге – 1 метр, тирәнлеге – 1,5 метр, жир өсте тигезлегеннән табут капкачына кадәр ара – 1 метр. Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өсте тигезлегеннән көл савытына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәрне яндыру рөхсәт ителми.</p> <p>5. Күмү (көл салынган урнаны күмү)буенча комплекслы хезмәтләр күрсәтү:</p>

		<p>1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә); 2) табутны (көл салынган урналарны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык ясап кабер салу; 4) каберенә (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы – булганда); аның туу һәм үлү даталары (мондый мәгълүмат булганда), күмүнең теркәлү номеры) язылган ритуаль теркәү билгесе кую.</p> <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә гаризада күрсәтелергә тиеш. Көл салынган урна һәм кремация турында белешмәләр кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә. Урнаны туфрак белән күмү бары тик жиргә генә башкарыла.</p> <p>7. Жирләгәндә:</p> <p>1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара кимендә 0,5 метр; 2) күрше каберлекләренә (киртәләренә, һәйкәлләренә, кабер плитәләренә) сакланышы</p>
--	--	---